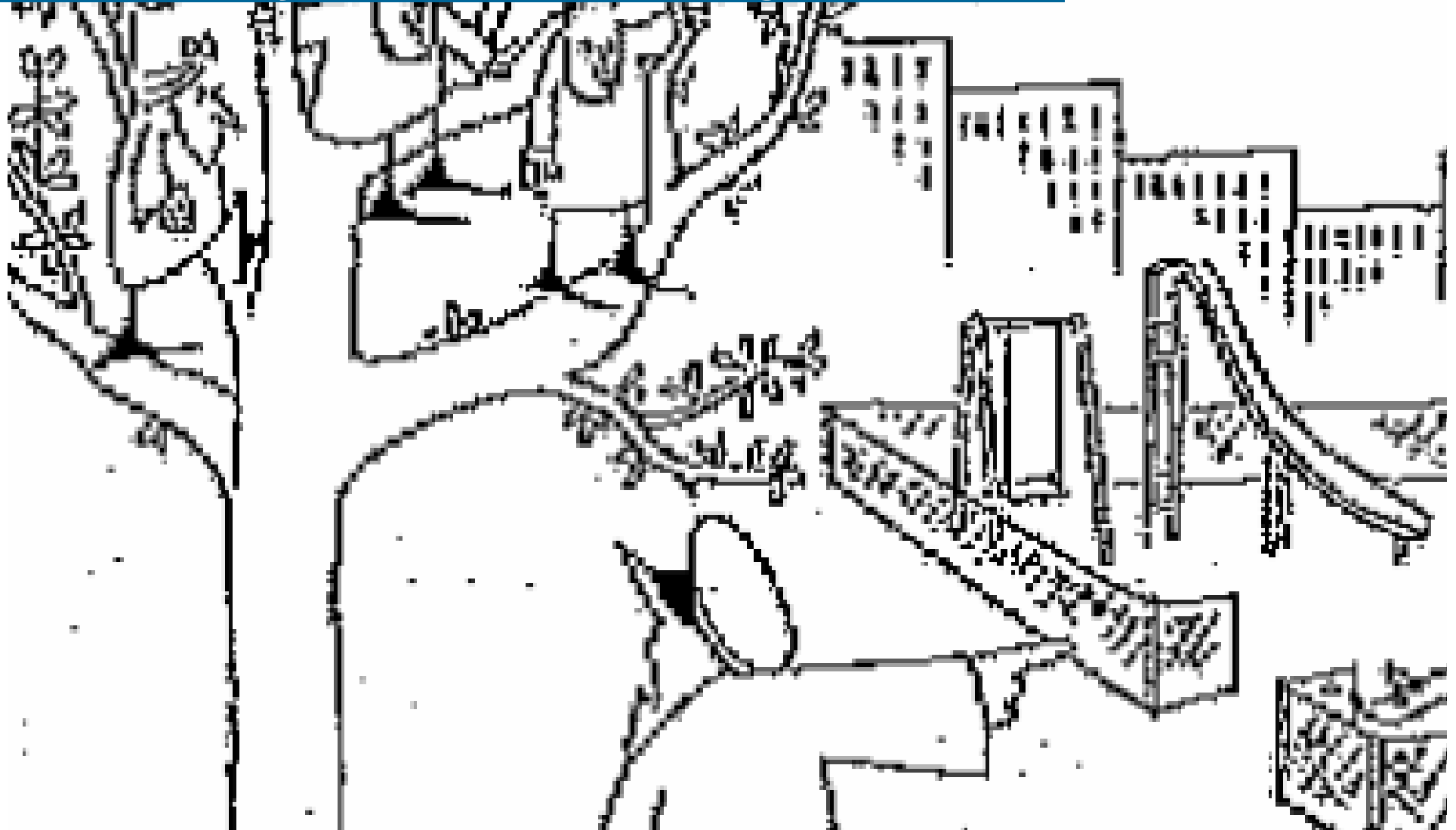

Kindvriendelijke steden in relatie tot nieuwe trends stedelijke ontwikkeling.

Onderstromen: van stad maken naar stad zijn

1941

Onderstromen: van stad maken naar stad zijn

1972

Onderstromen: van stad maken naar stad zijn

Onderstromen: van stad maken naar stad zijn

Langdurige kwaliteit?

Duurzaamheid?

Voldoende prullenbakken?

Inspelen op bewoners

Goede fietspaden

Enkele misvattingen vanuit 40 jaar paradigma 'Stad Maken'

- Stedelijke ontwikkeling \neq Bouwen
- Krimp \neq Stilstand / Slopen
- Stedelijke vernieuwing \neq Sloop – Nieuwbouw
- Geen uitbreiding \neq “De stad is af”
- Geen GREX \neq “Het geld is op”

Enkele veranderingen van dit moment in het Stad Zijn:

- **Wonen** > versingling, verzilvering, energie, kwaliteit, krimp
- **Werken** > Nieuwe Werken, ambachten, kennis/creativiteit, belevingseconomie, footloose/megapolisering
- **Winkelen** > internet, sfeer/beleving
- **Maatschappelijk** > zorg en onderwijs als nieuwe motoren?, verschraling, nieuwe partners, zelforganisatie, social enterprise
- **Maar ook veel nieuwe thema's:** Smart City, voedsel, grondstoffen, Arrival City, leegstand, tijdelijkheid, ketendenken, etc etc

Stad Zijn: Explosie van partners

shipo

Stad Zijn: Van bureau naar cocreatie & coalitie

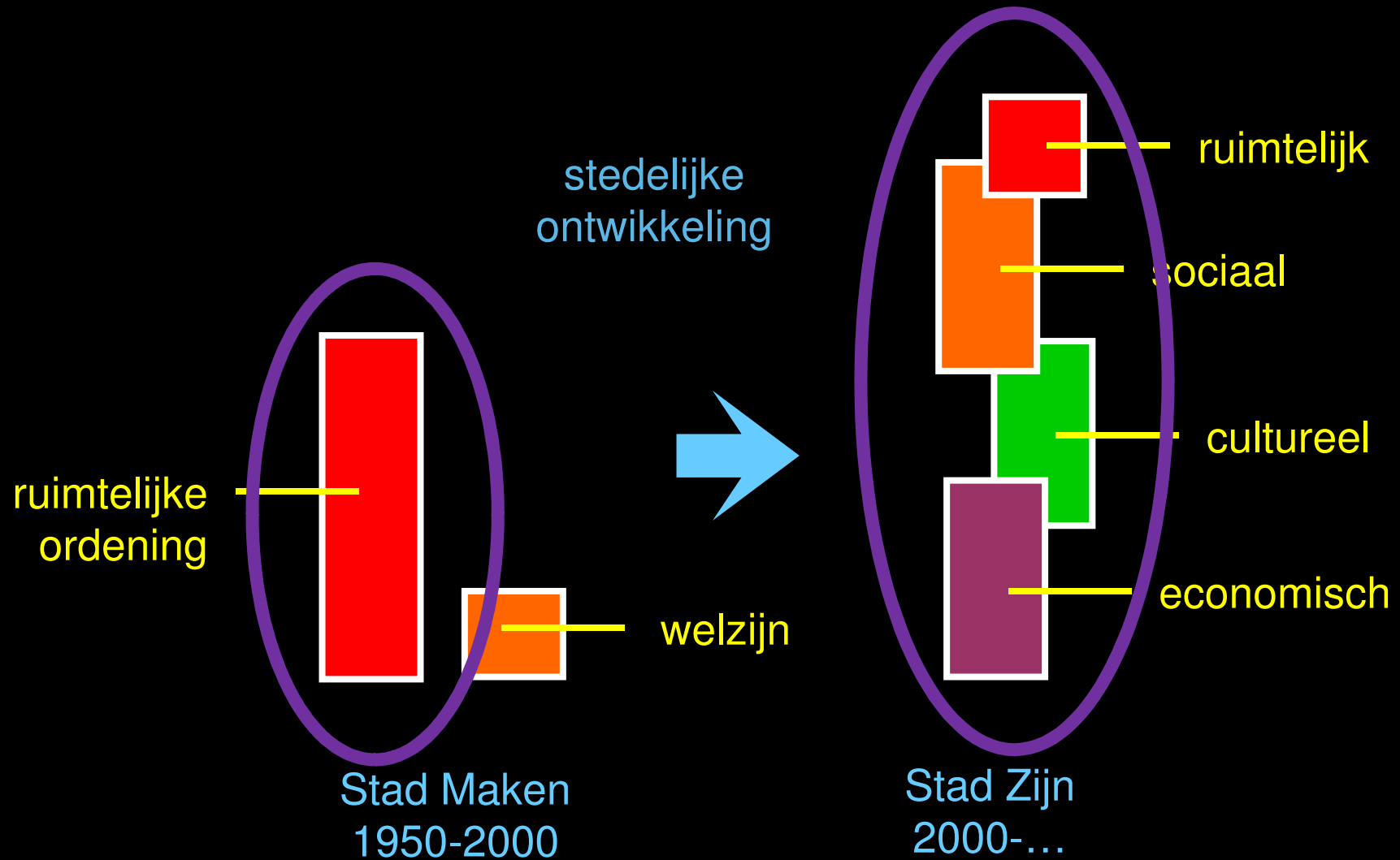

Ondernemers
Bewoners
Culturele instellingen
Experts
Overmeld

- Annemieke Jansen (Coster Diamonds)
- Arnold Michel (Coffin Café)
- Aryan Sikkema (Stedelijk Museum)
- Axel Rüger (Van Gogh Museum)
- Bewoners Johannes
- Borneo buurt
- Dor van Zandhoff (dell'off)
- Daniel Löcker (Cultuur en Wetenschap Wenen)
- Daniela Enzi (Museumsquartier Wenen)
- Diane Zuidema (De Balie)
- Dick de Jongh (Fietzersbond)
- Dick Drent (Van Gogh Museum)
- Dorine Manson (EZ)
- Eddy Muller (Horeca)
- Egbert Dommering (Buurtbewoner)
- Eric van der Stoep (DRO)
- Gabriel Oostvogel (De Doelen)
- Gea Zantinga (Concertgebouw)
- Gerard Struik (Van Gogh Museum)
- Gijs van Tuyl (Stedelijk Museum)
- Hovort de Witth (Fietzersbond)
- Jan Jansen (Museum)
- Jansma (reverschicht)
- Hans Rinno van der Beek (NSC)
- Henrie Pohlmaier (Landschapsarchitect)
- Herman van Vliet (Projectleider Museumplein '96-'99)
- Hilde van der Meer (EZ)
- Jaap Schoufour (PMB)
- Jaffe Vink (Buurtbewoner)
- James Brugman (Q-Park)
- Jan Heeren (DRO)
- Jan Willem Siebergh (Het Rijksmuseum)
- Joost Maasman (Buurtbewoner)
- Jos Gadet (DRO)
- Jos Rek (The Artist Enterprise)
- Jouke van der Werf (BMA)
- Jees Went (HKU)
- Koos van Zanen (DRO)
- Tonie Jesse (Friesland Bank)
- J. Betha (Aerse)
- Werkgroep Toegankelijkheid
- Oudeveerwegers
- Landschapsarchitect
- Luigi Prino (Cobraspen)
- Maarten Kloos (ARCAM)
- Marieke Riechelmann (Werkgroep Toegankelijkheid)
- Marja van Nieuwkerk (DRO)
- Marjon Dries (Cornelis Vrijsschool)

- Marjolein de Lange (Fietzersbond)
- Martij Sanders (Concertgebouw)
- Maurine de Hoog (DRO)
- Max Pam (Publicist)
- Melanie Peterman (Werkgroep Toegankelijkheid)
- Merei Lubbe (Lubbe & Larsen)
- Miriam Brouwer (EZ)
- N. van Dooren (Academie van Bouwkunst)
- Olga Luiten (DRO)
- Ondernemers in Instellingen
- Museumkwartier
- Oostindiahof (Architekten Cie.)
- Openbare ruimte medewerkers (Oud-Zuid)
- Patricia Linhard (Museum & Fashiondistrict)
- Paul van der Zedde (IBA)
- Pi de Bruijn (Architekten Cie.)
- Pierre van Rossum (PMB)
- Pieter Teepe (AUB / Teepe De Vries)
- Rein Geurtsen (Bureau Rein Geurtsen)
- Ria Ruisch (Actys)
- Rik van Koetsveld (Van Gogh Museum)
- Rinske van der Horst (Museum & Fashion District)
- Re. Pijbes (Stedelijk Centrum)
- Pieter van der Camp (Oud-Zuid)
- Stefan Juvvare (DRO)
- Sandie van Doorne (Lucas Bols)
- Simon Reinink (Concertgebouw)
- Stefan Diender (ATCB)
- Stefan Gall (Stedenbouwkundige)
- Toine van der Horst (Stedelijk Museum)
- Ton Schaap (DRO)
- Viola Vos (Q-Park)
- Vitus Weh (Quartier21 Wenen)
- William Stokman (Oud-Zuid)
- Wim Pijbes (Rijksmuseum)
- Wolfgang Schreiner (MUMOK, Wenen)
- Wolfgang Waldner (Museumkwartier Wenen)
- J. H. (DRO)

Stad Zijn: Disciplines niet meer volgtijdelijk

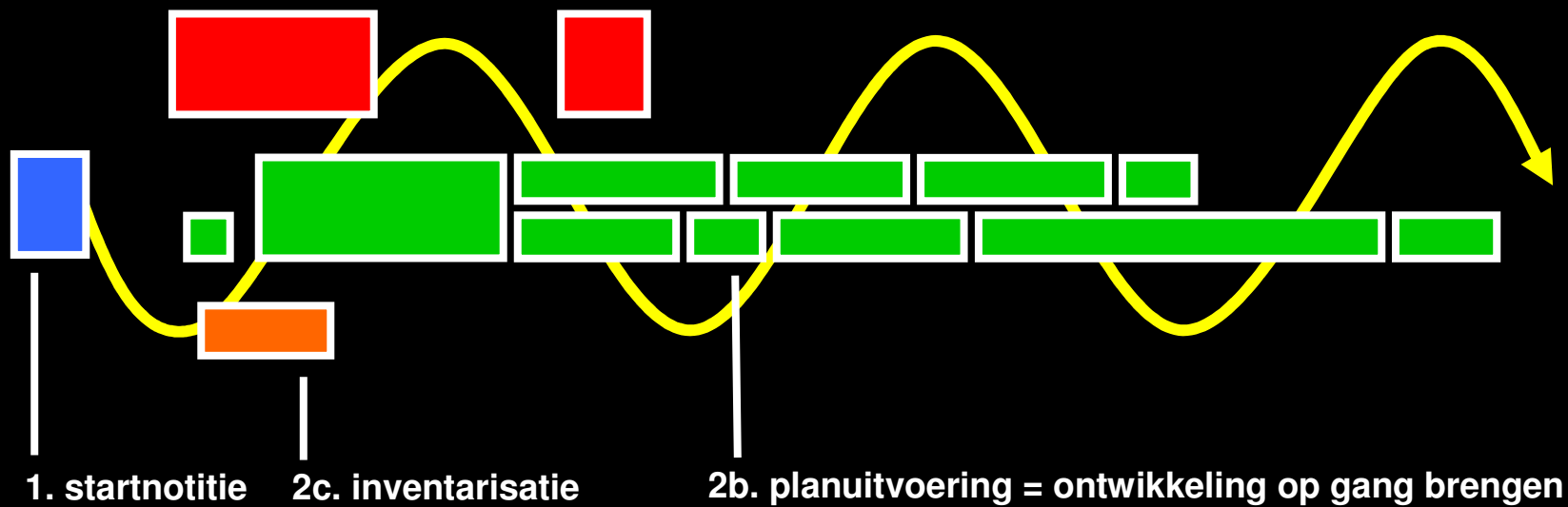
Hink-stap-sprongmodel

Trampolinemodel

2a. planvorming = ontwikkelingsrichting

5. beheer

Oude competenties

1. (Sectorale) deskundigheid
2. Loyaliteit

Nieuwe competenties

1. Vakmanschap
2. Passie / visie / geestdrift / betrokkenheid
3. Externe gerichtheid en netwerkkracht
4. Creativiteit / innovatiekracht
5. Ondernemerschap
6. Strategie

Vraagstukken als de kwaliteit van de wijk zijn **ontembaar** geworden.

Vorige eeuw: tembare vraagstukken “zoveel woningen bouwen”.

Nu: niet-lineair, niet beheersbaar, niet kenbaar, niet mechanisch georganiseerd en systeem met geen doel.

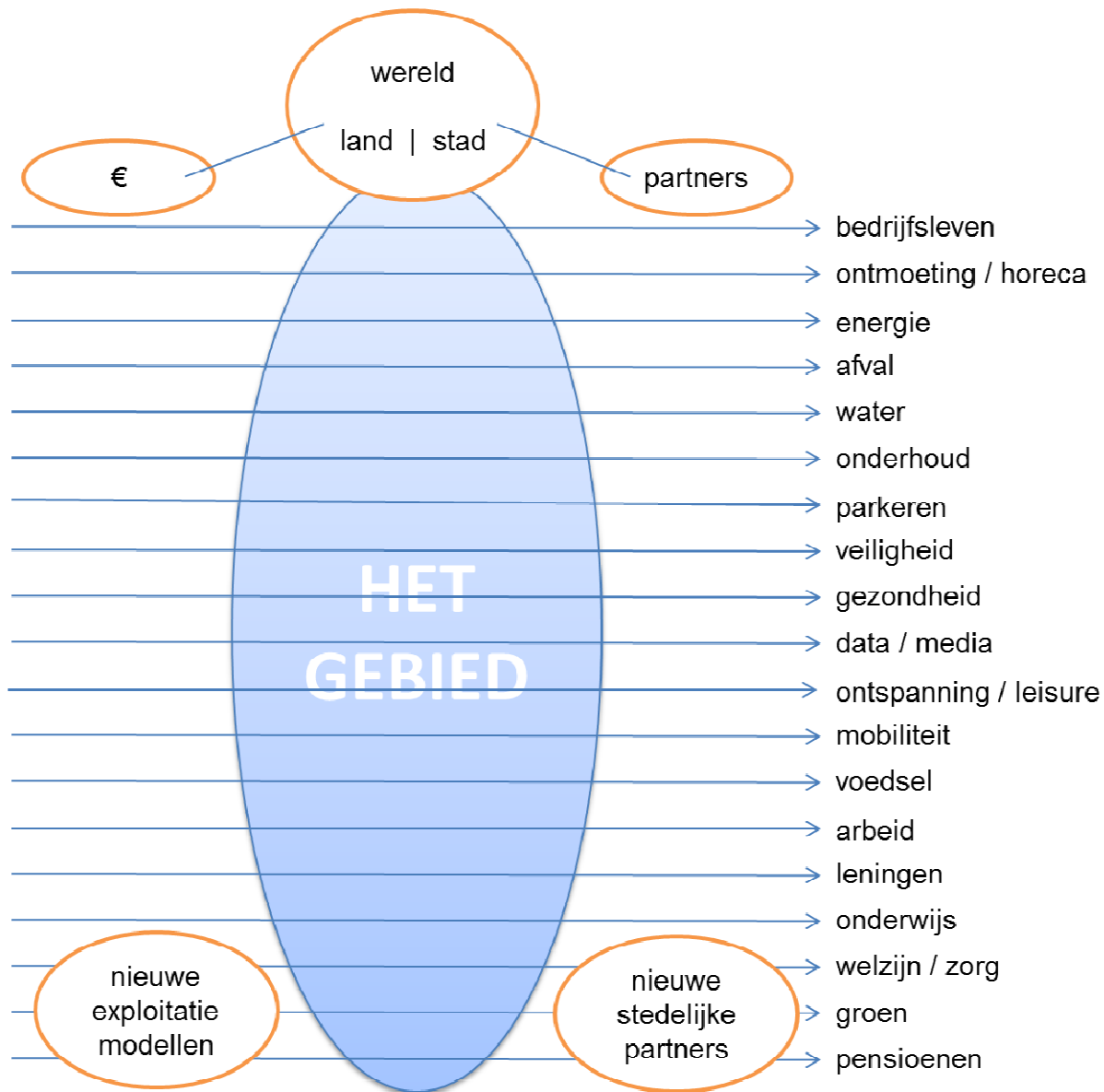
Ingewikkeld

- Mechanisch
- Acting on
- Wereld met voorspelbare uitkomsten
- Maanlanding: grote hoeveelheid stappen met veel detail en mogelijkheid voor fouten, maar we weten hoe het werkt als we ons aan het plan houden en ijverig doorgaan
- Enkelvoudige ontrafeling

Complex

- Relationeel
- Acting with
- Wereld die onzekerheid erkent en beantwoordt
- Kind opvoeden: leren en aanpassen op basis van een dag-tot-dag ervaring. En wij evolueren zelf mee in de relatie met de ander.
- Intuïtie en gevoel

Stad Zijn: Ontwikkelmodel Investeringsstromen

Generaties interactiviteit

1. **Inspraak (jaren '70)**
2. **Meedenken (jaren '90)**
3. **Burgerinitiatief en vitale coalities – co-creatie (nu)**
4. **Zelforganisatie (straks)**

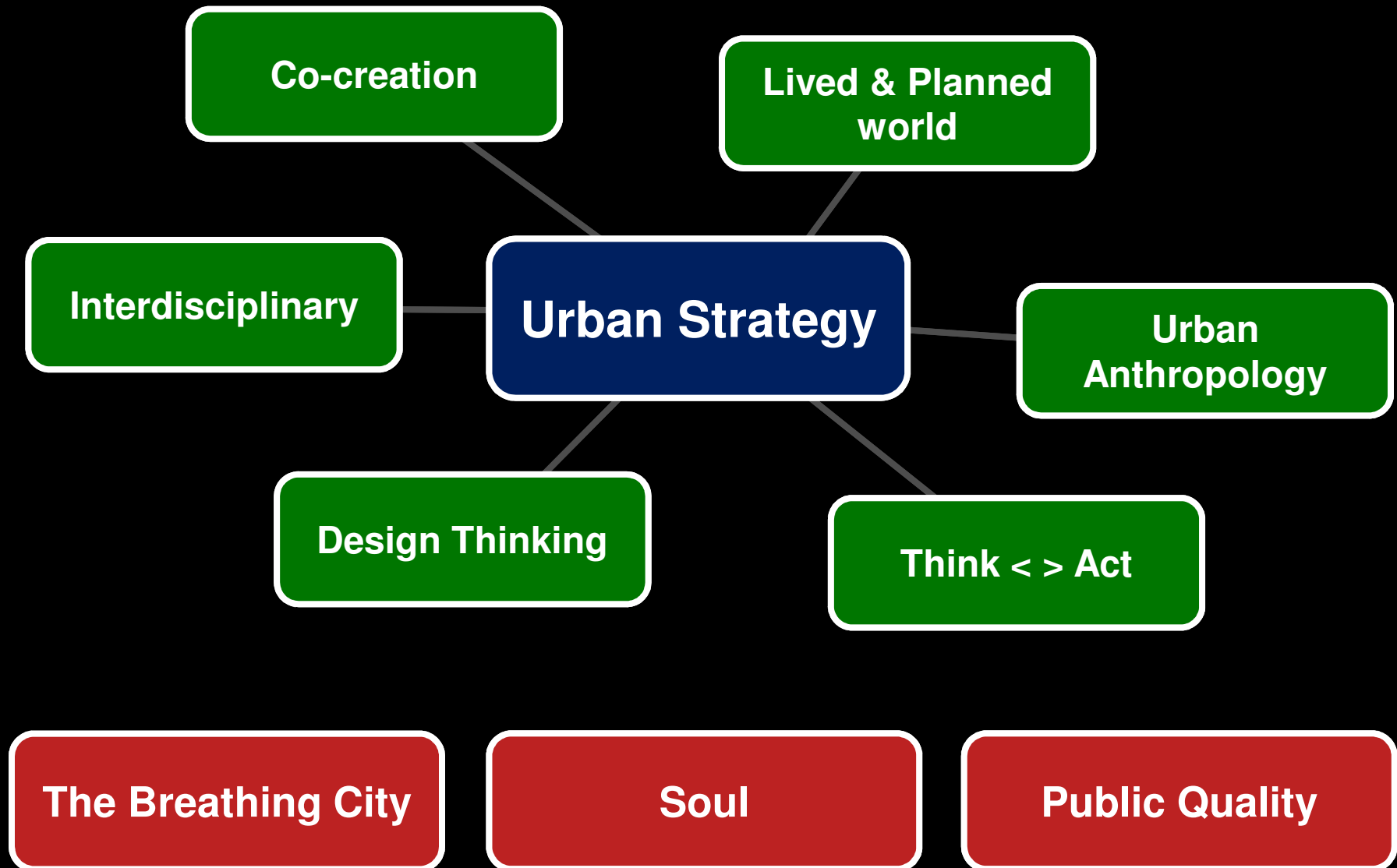
Functies van het comakership in de Stipo-aanpak

1. Kennismobilisatie en ideeënrijkdom
2. Betrokkenheid
3. Nieuwe initiatieven en investeringen
4. Nieuwe verbindingen
5. Doorverwijzing in netwerken
6. Eigenaarschap

Dus NIET: draagvlak, kloof burger-bestuur, usual suspects, interactiviteit als doel op zich, voorkomen bezwaar/beroep, 'het gevoel betrokken te zijn'

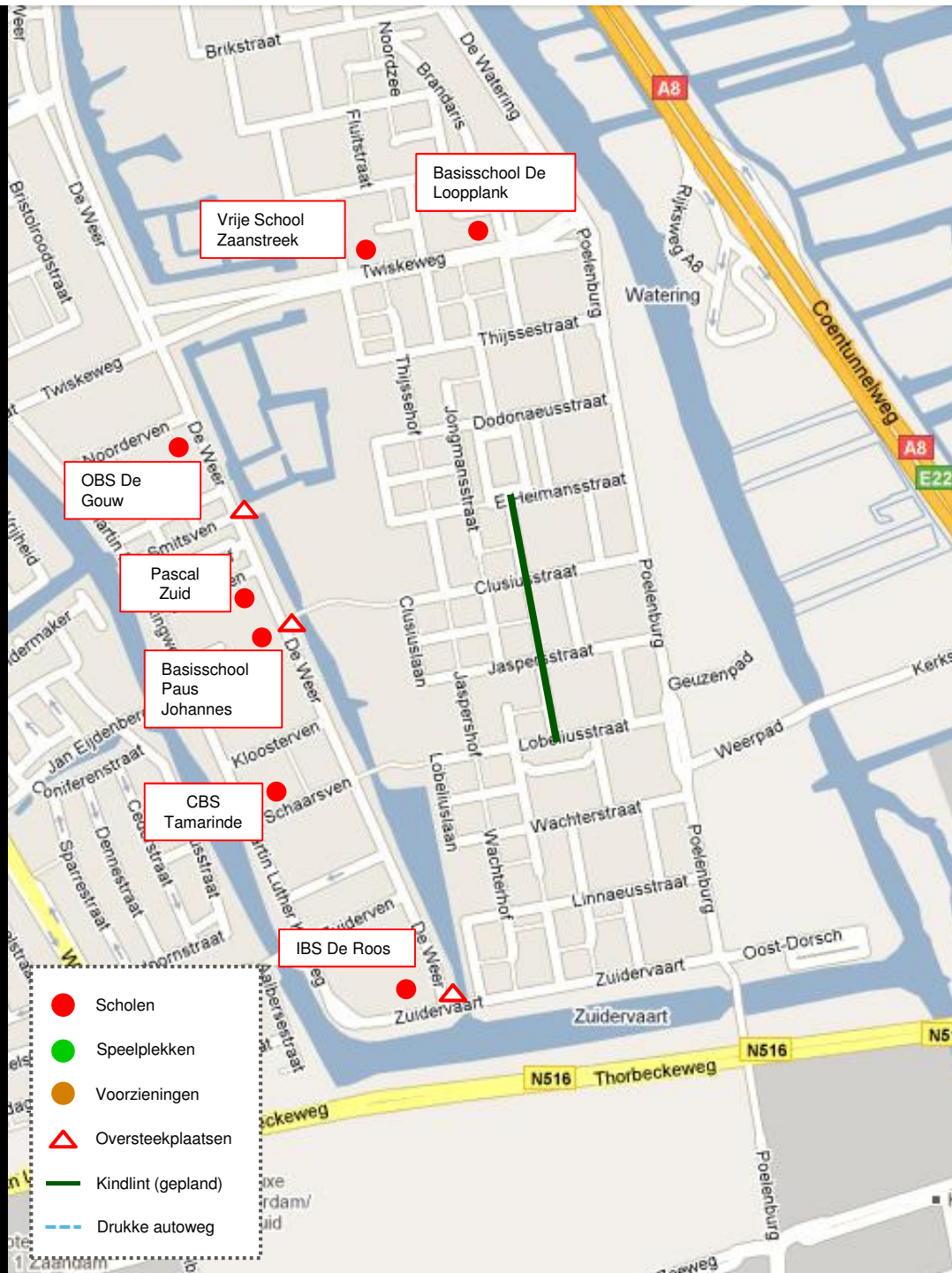
Ook NIET: altijd inzetbaar

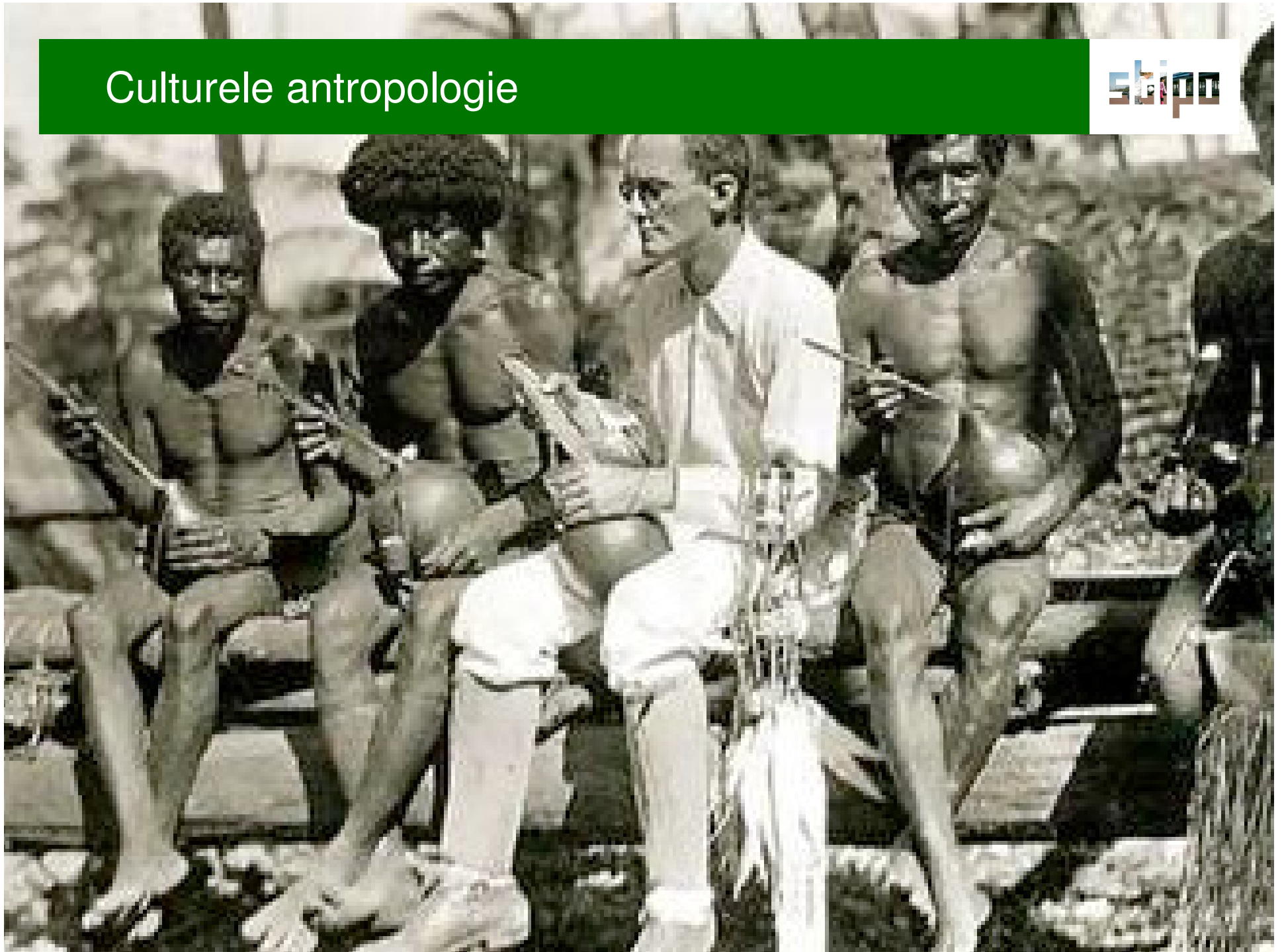

- Een concept voor een kindvriendelijke route in beweging

- Scholen
- Speelplekken
- Voorzieningen
- △ Oversteekplaatsen
- Kindertuin (gepland)
- Drukke autoweg

Culturele antropologie

Stadsantropologie

Wat is culturele antropologie?

- Het alledaagse bijzonder maken en het bijzondere alledaags
- Specifieke onderzoeksmethodes: emic & etic
- Een manier van kijken, werken, zijn!

Wat is stadsantropologie?

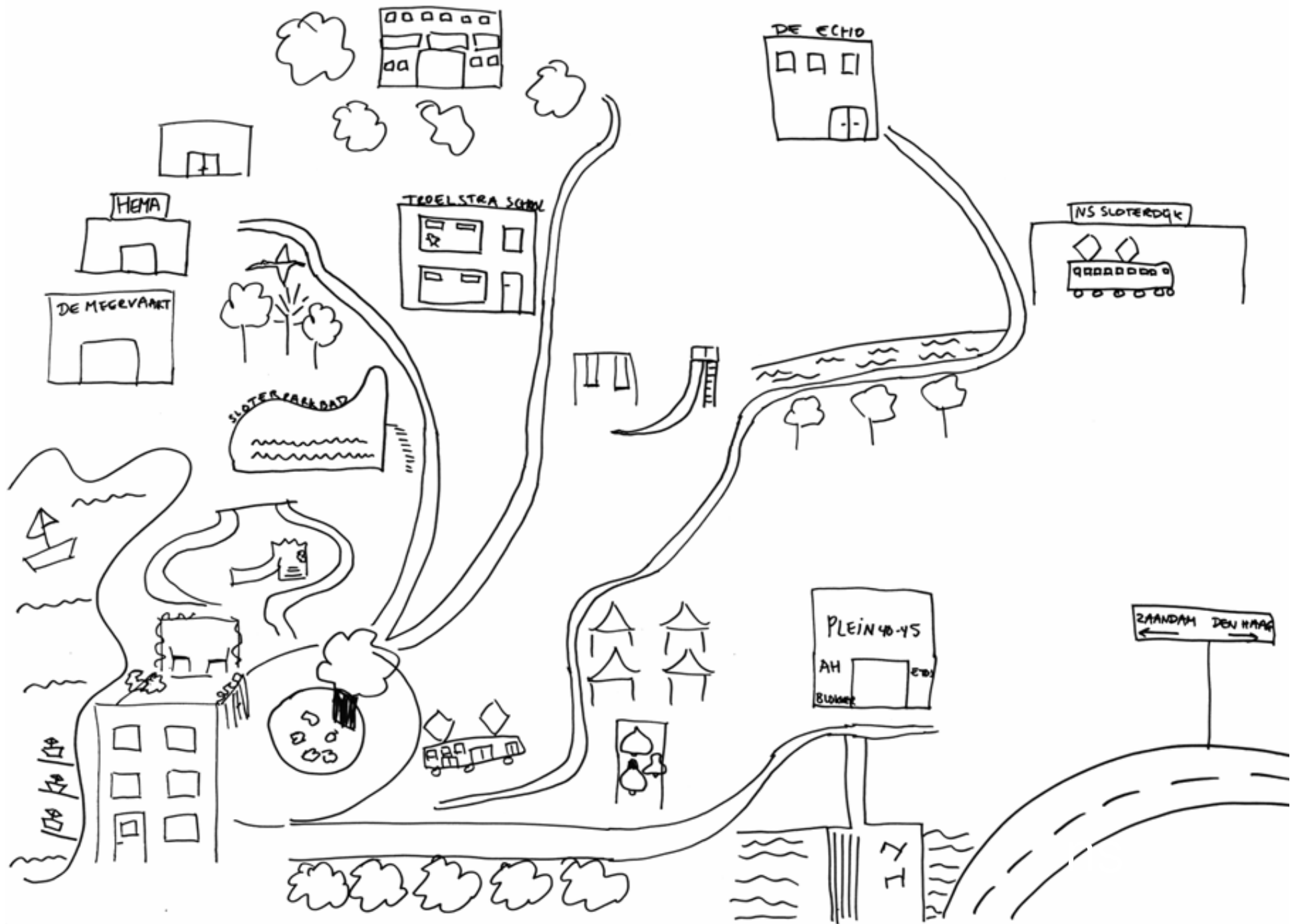
emic = inheems perspectief = geleefde stad

etic = uitheems perspectief = geplande stad

1. De opdracht

Fase 1

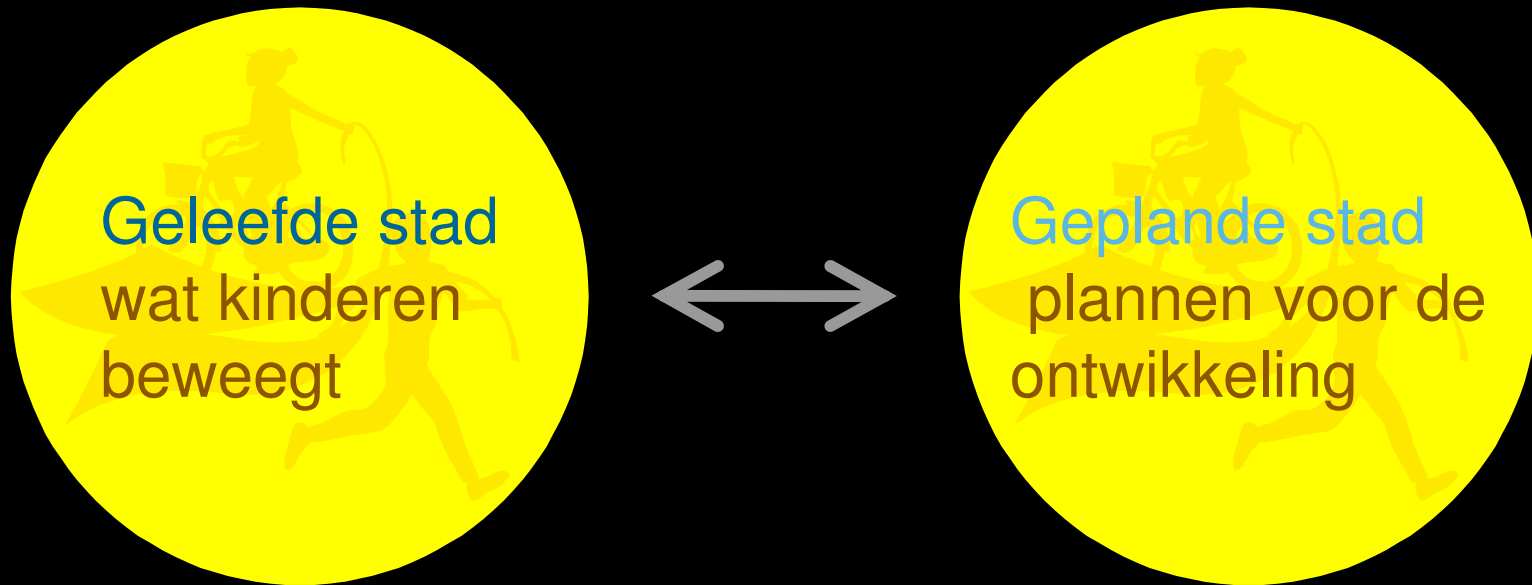
Fase 2

Fase 3

2. De aanpak

HEMUBO
Almere
voor strategisch
onderhoud...

HEMUBO
Almere
voor strategisch
onderhoud...

Werkzaamheden
aan de gevel
van de woning
aan de zijgevel
van de woning

1055

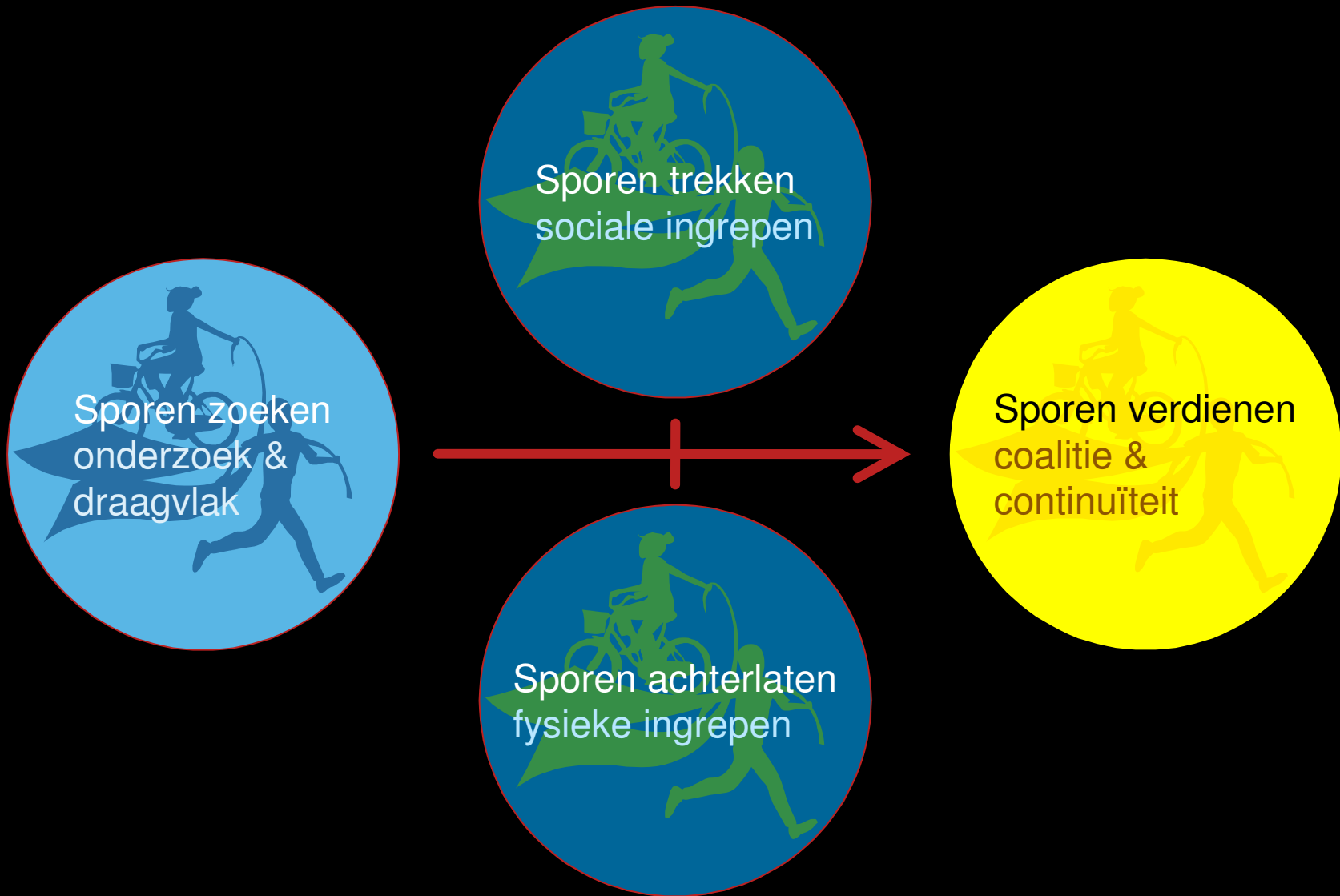

Agenda

3. De gereedschapskist: het algemene concept

Een vier sporen traject

Dynamiek van een kindroute

- Routes
- Routines
- Rituelen
- Relaties

- Ontwerpen
- Onderwijzen
- Onderhouden
- Ontwikkelen

Agenda

4. Sporen zoeken

- a. geleefde stad: 4xR
- b. geplande stad: 4xO

- **ROUTES**
- Hoe lopen kinderen van school naar huis?

